

Vakwoordenboek en woorden onthouden

Een vakwoordenboek schrijven

Als je een onbekend woord tegenkomt is het handig, zeker als het vaktaal is, dit woord in je actieve en passieve woordenschat op te nemen. Actief betekent dat je het woord zelf kunt gebruiken in jouw spreken en schrijven, passief betekent dat je weet wat het woord betekent als je het hoort of leest.

Om jezelf goed te kunnen uitdrukken heb je woorden nodig. Met woorden maak je duidelijk wat je wilt bereiken. Hoe meer woorden je kent, des te beter kun je zeggen wat je bedoelt. En als je veel woorden kent kost het lezen van studieboeken, kranten, artikelen en vaktijdschriften minder moeite.

Een woordenboek schrijven is een middel om je woordenschat uit te breiden. Het dwingt jou als student om actief bezig te zijn met het uitbreiden van je woordenschat. Een vakwoordenboek is een verzameling van de woorden die je tegenkomt in je opleiding en in je stage en die met jouw toekomstig beroep te maken hebben. Natuurlijk hoef je niet alles op te schrijven.

Een woord als "verband" (in de betekenis van: "hij heeft een verband om zijn enkel) ken je wel. Maar wat is nu een "bandage"? Een verpleegster zal het antwoord weten. Een woord als zagen (planken zagen) ken je ook wel, maar wat is "verstek zagen"? Hierop zal een timmerman je antwoord kunnen geven. Een woord als "ontwikkeling" ken je misschien ook wel en ook "ontwikkelingshulp", maar wat is nu emotionele ontwikkeling? Hier zal een pedagogisch werker je antwoord op kunnen geven. Kortom: in een vakwoordenboek schrijf je de woorden op die met je vak te maken hebben en die dus niet iedereen kent.

Als je een vakwoord tegenkomt in een studieboek, of als een docent een woord zegt dat jij niet kent, of je hoort een woord op je stage dan schrijf je dit woord op in het daarvoor bestemde boekje dat je speciaal hiervoor hebt aangeschaft. Je hebt dit altijd bij je, op school en tijdens je stage. Achter het nieuwe woord zet je de betekenis van het woord. De betekenis kun je opzoeken in een (digitaal) woordenboek of vragen aan iemand anders. Uiteraard schrijf je de woorden op alfabetische volgorde op. Dat is gemakkelijk, want in je adressenboekje staan de letters van het alfabet al voorgedrukt. Je kunt je boekje dus gewoon openslaan bij de juiste letter en daar schrijf je het nieuwe woord op met betekenis.

Tien manieren om woorden te leren en te onthouden

1. Let op 'BUS'

Bij het leren van woorden (dit geldt voor moeilijke Nederlandse woorden, maar ook voor vaktaalwoorden en uiteraard voor vreemde talen)) moet je rekening houden met drie elementen: **B**etekenis, **U**itspraak en **S**pelling, afgekort 'BUS'.

Betekenis: vaak staat er in een schoolboek een lijst met moeilijke woorden, vaak vaktaalwoorden. Er staat dan een omschrijving van het moeilijke woord en soms ook een voorbeeldzin waarin het woord gebruikt wordt. Je moet zowel de omschrijving als de voorbeeldzin goed begrijpen en je er een voorstelling van proberen te maken.

Uitspraak: let goed op hoe de docent het woord uitspreekt. Spreek zelf het woord ook een paar keer hardop uit.

Spelling: schrijf het moeilijke woord een aantal keer op een blaadje. Maak er ook zelf een zin mee, zodat je het woord goed kunt spellen en gebruiken.

2. Gebruik de HBO- methode

Standaard geldt voor woorden leren: **H**ardop lezen, **B**edekken en **O**pschrijven. Je begint ermee door de woorden eenmaal hardop te zeggen. Daarna schrijf je de woorden eenmaal duidelijk op. Als je dat gedaan hebt, overhoor je jezelf door de woorden te bedekken en in willekeurige volgorde te zeggen wat de woorden betekenen, de woorden te omschrijven en/of er een voorbeeldzin mee te maken. Andersom kan ook: lees een omschrijving van een begrip en schrijf op een los blaadje het juiste moeilijke woord duidelijk op (in blokletters).

3. Kaartsysteem aanleggen

Als je woorden slecht kunt onthouden, is het goed om een kaartsysteem aan te leggen. Je neemt een kaartje en schrijft aan de ene kant het woord (in blokletters) en aan de andere kant de omschrijving. Door het opschrijven onthoud je de woorden beter en door de kaartjes leer je de woorden los van elkaar. Je legt na het schrijven de kaartjes met de omschrijving naar boven en schudt ze. Dan werk je het stapeltje af. Je ziet de omschrijving, zegt het bijbehorende woord en schrijft het in blokletters op. Je draait het kaartje om en controleert of je het woord goed hebt. Klopt het, dan leg je het kaartje op een stapeltje; klopt het niet, dan leg je het op een ander stapeltje dat je op dezelfde wijze nog eens doorneemt.

4. Koppel begrippen aan elkaar (binair systeem)

Het binaire systeem is een soort geheugensteuntje. Een voorbeeld: Orale fase. Wat is oraal? Ik ken het woord van Oral B, een merk tandpasta. Tandepoetsen doe je in je mond dus oraal betekent: met je mond. Gebruik je fantasie, alles mag, hoe fantastischer je associatie is hoe beter je haar onthoudt.

5. Visualiseer begrippen

Het visualiseren is vergelijkbaar met de hierboven besproken techniek bij het koppelen van woorden. We denken en onthouden graag in de vorm van beelden. En ook hier geldt: hoe opvallender of fantasierijker het beeld, hoe beter je het onthoudt. Dat geldt nog meer als je in de voorstelling die je voor jezelf maakt bij een bepaald begrip allerlei zintuigen gebruikt.

6. Leerstof verdelen in kleine blokken

Allerlei onderzoek heeft uitgewezen dat het niet zinvol is om bladzijden vol woorden tegelijk erin te stampen. Het beste is om 7 a 8 gegevens ineens te leren. Dus deel je leerstof op in groepjes van 7 a 8 elementen (woorden, begrippen, jaartallen), stamp deze net zolang tot je ze kent en begin pas daarna met het volgende groepje.

7. Breng zoveel mogelijk structuur aan

Een ongeordende serie gegevens leer je moeilijker dan een geordende. Woorden bijvoorbeeld die bij elkaar horen, leer je sneller dan een onsamenvangende serie woorden. Probeer dus zoveel mogelijk samenhang te ontdekken en de samenhangende woorden als groep te leren. Je stopt ze dan als het ware in een aparte lade en onthoudt ze daardoor veel gemakkelijker, sneller en beter.

Vakwoordenboek en woorden onthouden

8. Maak gebruik van ezelsbruggetjes

Een ezelsbruggetje voor het onthouden van rijtjes is vaak een zin of een woord dat de beginletters van de woorden van het rijtje bevat.

9. Een woordspin of woordweb maken

Hierbij zet je een woord in het midden van een blad en bedenkt daaromheen allerlei woorden die met jouw onderwerp te maken hebben. Zo leer je het woord niet op zichzelf staand maar in verband met allerlei begrippen en woorden die er volgens jou mee te maken hebben.

10. Tot slot nummer 10. Een manier die wij je niet aanraden! Het betere stampen een dag voor een toets

Uit onderzoek blijkt dat wanneer je een rijtje woorden er snel 'instamp', je na een uur alweer 40% vergeten bent. Het geleerde is alleen opgeslagen in het kortetermijngeheugen. Blijkbaar is leren niet voldoende, je moet het ook onthouden dus opnemen in het langetermijngeheugen. De manier van uit het hoofd leren heeft grote invloed op de tijd dat je de leerstof (woorden en begrippen) kunt onthouden.